

PROGRAM

WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

W STARYCH ZAŁUBICACH

ROK SZKOLNY 2017- 2018

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	
2. Diagnoza.....	
3. Wizja.....	
4. Misja	
5. Model absolwenta	
6. Podstawa Prawna	
7. Harmonogram	
8. Kalendarz imprez szkolnych	
9. Strategie ewaluacji	
10. Procedury ogólne	
▪ Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny	
Uczeń ma prawo	
Uczeń ma obowiązek	
Zasady zachowania się uczniów przebywających na terenie obiektu szkolnego w czasie trwania zajęć i po ich zakończeniu.	
Zasady korzystania z pomieszczeń szkoły, urządzeń i sprzętu szkolnego.....	
Zasady korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych na terenie szkoły, podczas uroczystości i wycieczek szkolnych.....	
Zasady korzystania przez uczniów z bezpłatnych podręczników i materiałów edukacyjnych.....	
11. Schemat postępowania działań interwencyjnych	
Zadania poszczególnych organów szkoły.....	
Dyrektor	
Pielęgniarka, lekarz (jeśli są dostępni)	
Wychowawcy i inni nauczyciele	
Pedagog, psycholog.....	
Sekretariat szkoły	
Kontakt z mediami w sytuacji kryzysowej	
12. Procedury szczegółowe.....	
Usprawiedliwianie nieobecności uczniów oraz egzekwowania systematycznego uczęszczania na zajęcia szkolne	
Demoralizacja ucznia	
Palenie papierosów przez ucznia	
Spożywanie alkoholu lub zażywanie narkotyków przez ucznia	

Ujawnienie na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyk.....	
Podejrzenie, że konkretny uczeń jest w posiadaniu substancji odurzającej.....	
Zachowania agresywne ucznia	
Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego.....	
Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia – ofiary czynu karalnego.....	
Kontakt ucznia z Policją na terenie szkoły.....	
Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.....	
Próba samobójstwa ucznia.....	
Podejrzenie/ stosowanie przemocy wobec dziecka w rodzinie	
Żałoba po śmierci ucznia	
Konieczność zawiadomienia o śmierci ucznia.....	
Epizod psychiatryczny ucznia.....	
Incydent bombowy	
Złe samopoczucie ucznia lub lekki, niewymagający interwencji lekarza wypadek	
Wypadek wymagający interwencji lekarza.....	
Wypadek powodujący ciężkie uszkodzenie ciała lub ze wypadek skutkiem śmiertelnym.....	

WSTĘP

Program wychowawczo-profilaktyczny zawiera działania skierowane do różnych grup odbiorców, we współpracy z różnorodnymi instytucjami i środowiskami. W szkole podejmowane są działania wychowawczo-profilaktyczne skierowana do całej społeczności szkolnej zarówno uczniów, nauczycieli jak i rodziców. Podejmowane działania skupiają się na obszarach: zdrowie, relacje społeczne, bezpieczeństwo,

kultura. Program skorelowany jest z podstawą programową z poszczególnych przedmiotów na poszczególnych poziomach edukacyjnych oraz z Planem Pracy Szkoły. Realizowany jest przez wszystkich nauczycieli, przy współpracy pedagoga i psychologa szkoły.

Celem poniższego programu jest wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości emocjonalnej, intelektualnej, fizycznej, duchowej, społecznej.

DIAGNOZA

1. Metody i narzędzia wykorzystywane w diagnozie:

- badania ankietowe przeprowadzane wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- rozmowy indywidualne i wywiady prowadzone z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- bieżące obserwacje zachowań uczniów na lekcjach, podczas przerw, wycieczek i imprez pozaszkolnych,
- systematyczna analiza problemów wychowawczych, niepowodzeń szkolnych dokonywaną w zespołach klasowych przy udziale pedagoga i psychologa szkoły,
- analiza dokumentacji dotyczącej diagnozowania, monitorowania oraz podejmowania interwencji wychowawczych, którą stanowią dzienniki lekcyjne, dokumentacja psychologa i pedagoga szkoły.

2. Zdiagnozowane potrzeby / zdiagnozowane problemy:

- Najczęściej występującymi przejawami agresji jest wyśmiewanie, przezywanie, wulgaryzmy słowne, wykluczenie z grupy, dokuczanie oraz popychanie, szturchanie podczas przerw.
- Uczniowie nie zawsze właściwie reagują na niepowodzenia szkolne, mają trudności z wyrażaniem swoich uczuć.
- Uczniowie nie potrafią stosować prawidłowych technik rozwiązywania problemów, radzić sobie ze stresem i sytuacjami konfliktowymi.

3. Zasoby:

- Wykwalifikowana kadra nauczycieli,
- Współpracująca Rada Rodziców,
- Uczniowie akceptujący wartości, zawarte w dokumentach Szkoły,
- Dobra współpraca z instytucjami.

WIZJA

W szkole panuje życzliwa i przyjazna atmosfera, oparta na kulturze osobistej, wzajemnym szacunku oraz akceptacji, w której wszyscy czują się bezpiecznie. Zapewniamy wszystkim uczniom i pracownikom możliwości rozwoju, umożliwiamy rozwój osobowości, talentów oraz

różnorodnych zainteresowań. Pozycja szkoły, sukcesy, osiągnięcia są wynikiem współpracy pomiędzy całym środowiskiem szkolnym - nauczycielami, rodzicami, uczniami oraz środowiskiem lokalnym.

MISJA

Szkoła wspiera uczniów w dążeniu do harmonijnego, wszechstronnego rozwoju zgodnego z osobistymi potrzebami i możliwościami.

Program wychowawczy promuje postawy szacunku dla siebie i innych w oparciu o wartości uniwersalne, wychowanie patriotyczne i obywatelskie.

Uczniowie są zachęceni do wysiłku i pracy nad sobą, mogą korzystać z różnych form pomocy proponowanej przez szkołę, a ich osiągnięcia są dostrzegane, wspomagane i odpowiednio stymulowane.

W procesie wychowania uczestniczą rodzice oraz wszyscy nauczyciele, a działania wychowawcze szkoły są jednolite i spójne.

Szkoła podejmuje systematyczne i skuteczne działania wychowawcze, profilaktyczne i opiekuńcze.

Treści zawarte w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym Szkoły Podstawowej realizowane są przez wychowawców klas podczas godzin wychowawczych oraz przez nauczycieli podczas wszystkich zajęć lekcyjnych.

MODEL ABSOLWENTA

- 1) Zna i akceptuje działania wychowawcze Szkoły.
- 2) Szanuje oraz akceptuje siebie i innych.
- 3) Umie prawidłowo funkcjonować w rodzinie, klasie, społeczności szkolnej, lokalnej, demokratycznym państwie oraz świecie.
- 4) Zna i respektuje obowiązki wynikające z tytułu bycia: uczniem, dzieckiem, kolegą, członkiem społeczeństwa, Polakiem i Europejczykiem.
- 5) Posiada wiedzę i umiejętności potrzebne dla samodzielnego poszukiwania ważnych dla siebie wartości, określania celów i dokonywania wyborów.
- 6) Jest zdolny do autorefleksji, nieustannie nad sobą pracuje.
- 7) Zna, rozumie i realizuje w życiu:
  - Zasady kultury bycia,
  - Zasady skutecznego komunikowania się,
  - Zasady bezpieczeństwa oraz higieny życia i pracy,
  - Akceptowany społecznie system wartości;
- 8) Chce i umie dążyć do realizacji własnych zamierzeń.
- 9) Umie diagnozować zagrożenia w realizacji celów życiowych.
- 10) Jest otwarty na zdobywanie wiedzy
  - systematycznie pracuje nad własnym rozwojem, odkrywa własne predyspozycje, rozwija je, potrafi się uczyć i jest ciekawy świata,

- aktywnie uczestniczy w życiu szkoły, identyfikując się z jej tradycją,
- jest uczciwy, życzliwie nastawiony do innych, otwarty na potrzeby środowiska,
- uczy się kroczyć przez życie odważnie, świadomie, w poczuciu odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r.(ze zm.)
- Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 w/s zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach sytemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomani
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.(ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (z zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (z zm.)
- Konwencja Praw Dziecka
- Statut Szkoły
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Aktualne kierunki realizacji polityki oświatowej państwa

HARMONOGRAM

Zdiagnozowany obszar:	ZDROWIE
Cel:	Kształowanie postaw prozdrowotnych uczniów.
Cele szczegółowe:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uświadomienie sposobów dbania o swoje zdrowie. 2. Kształowanie u uczniów nawyków zdrowego stylu życia. 3. Dbanie o sprawność fizyczną. 4. Sport jako pozytywna forma rozwoju fizycznego. 5. Ukazywanie negatywnego wpływu używek na organizm człowieka.

Efekty działań:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uczeń wie jak dbać o swoje zdrowie. ▪ Uczeń zna zasady zdrowego stylu życia. ▪ Uczeń aktywnie uczestniczy w zajęciach sportowych. ▪ Uczeń zna pozytywne formy rozwoju fizycznego. ▪ Uczeń wie jaki jest negatywny wpływ używek na zdrowie. 				
STRATEGIE	DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE	ADRESAT DZIAŁAŃ (PRZY PROFILAKTYCE)	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN	SPOSÓB MONITOROWANIA
INFORMACYJNO-EDUKACYJNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, ▪ Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. ▪ Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym. ▪ Uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin. ▪ Kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia. ▪ Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie. ▪ Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku. ▪ Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego. 	Uczniowie klas I-III	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki. 				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. ▪ Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. ▪ Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. ▪ Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. ▪ Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. 	Uczniowie klas IV	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. ▪ Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. ▪ Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości. 	Uczniowie klas V	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. ▪ Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości 	Uczniowie klas VI	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<p>mocnych i słabych stron.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego. 				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. ▪ Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. ▪ Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. ▪ Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. ▪ Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania. 	Uczniowie klas VII	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. ▪ Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. ▪ Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. ▪ Rozwijanie umiejętności oceny 	Uczniowie klas VIII	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	własnych możliwości. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne. 				
WSKAZUJĄCA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym ▪ Porady/konsultacje z rodzicami ▪ Kierowanie do specjalistów ▪ Monitorowanie stanu zdrowia ucznia 	Uczniowie klas I-III	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym ▪ Porady/konsultacje z rodzicami ▪ Kierowanie do specjalistów ▪ Monitorowanie stanu zdrowia ucznia 	Uczniowie klas IV	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym ▪ Porady/konsultacje z rodzicami ▪ Kierowanie do specjalistów ▪ Monitorowanie stanu zdrowia ucznia 	Uczniowie klas V	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym ▪ Porady/konsultacje z rodzicami ▪ Kierowanie do specjalistów ▪ Monitorowanie stanu zdrowia ucznia 	Uczniowie klas VI	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym ▪ Porady/konsultacje z rodzicami ▪ Kierowanie do specjalistów ▪ Monitorowanie stanu zdrowia ucznia 	Uczniowie klas VII	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym ▪ Porady/konsultacje z rodzicami ▪ Kierowanie do specjalistów ▪ Monitorowanie stanu zdrowia ucznia 	Uczniowie klas VIII	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
Zdiagnozowany obszar:	RELACJE- KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH				
Cel:	Kształtowanie postaw społecznych uczniów				
Cele szczegółowe:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności współpracy w grupie. 2. Włączanie uczniów do współdecydowania o szkole. 3. Kształtowanie nawyków pracowitości, punktualności, rzetelności i wytrwałości. 4. Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka. 5. Przygotowanie do funkcjonowania w grupie rówieśniczej. 6. Wdrażanie dzieci do funkcjonowania w społeczności lokalnej. 7. Kształtowanie szacunku do własnego państwa i innych narodowości. 8. Kształtowanie postawy „żyjemy z innymi i dla innych.” 				

Efekty działań:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uczeń potrafi współpracować w grupie. ▪ Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu szkoły. ▪ Uczeń systematycznie uczestniczy w zajęciach edukacyjnych, osiąga sukcesy zgodne ze swoimi możliwościami psychoedukacyjnymi. ▪ Uczeń zna wartości rodziny w życiu osobistym człowieka. ▪ Uczeń potrafi funkcjonować w grupie rówieśniczej. ▪ Uczeń aktywnie i zgodnie uczestniczy w życiu społeczności lokalnej. ▪ Uczeń z szacunkiem odnosi się do własnego państwa i innych narodowości, jest tolerancyjny. 				
STRATEGIE	DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE	ADRESAT DZIAŁAŃ (PRZY PROFILAKTYCE)	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN	SPOSÓB MONITOROWANIA
INFORMACYJNO-EDUKACYJNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych. ▪ Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń. ▪ Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł. ▪ Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. 	Uczniowie klas I-III	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. ▪ Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju. ▪ Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów. 				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. ▪ Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. ▪ Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. ▪ Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. ▪ Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. ▪ Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. 	Uczniowie klas IV	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. 	Uczniowie klas V	Wychowawca Nauczyciele uczący w	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). ▪ Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). ▪ Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. ▪ Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów. 		oddziałach		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. ▪ Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). ▪ Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. ▪ Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. ▪ Rozwijanie samorządności. 	Uczniowie klas VI	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. ▪ Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. 	Uczniowie klas VII	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat). 				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. ▪ Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. ▪ Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa. 	Uczniowie klas VIII	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach		
WSKAZUJĄCA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza problemu, planowanie i podejmowanie działań. ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze warsztatowym, terapeutycznym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas I-III	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza problemu, planowanie i podejmowanie działań. ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze warsztatowym, terapeutycznym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas IV	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza problemu, planowanie i podejmowanie działań. 	Uczniowie klas V	Wychowawca Nauczyciele	W trakcie trwania roku	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem ▪ Zajęcia grupowe o charakterze warsztatowym, terapeutycznym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Współpraca z instytucjami. 		uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	szkolnego	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza problemu, planowanie i podejmowanie działań. ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze warsztatowym, terapeutycznym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas VI	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza problemu, planowanie i podejmowanie działań. ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze warsztatowym, terapeutycznym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas VII	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza problemu, planowanie i podejmowanie działań. ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze warsztatowym, terapeutycznym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas VIII	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
Zdiagnozowany obszar:	KULTURA				

Cel:	Kształtowanie właściwych wartości, norm i wzorów zachowań.				
Cele szczegółowe:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie do rozpoznawania wartości moralnych przez obserwację zachowań własnych i wybór autorytetów. 2. Rozwijanie dociekliwości poznawczej ukierunkowanej na dobro, prawdę i piękno. 3. Wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych. 4. Kształtowanie osobowości, charakteru oraz postawy moralno-etycznej. 5. Sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz językach obcych. 				
Efekty działań:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uczeń rozpoznaje wartości moralne, dokonuje właściwych wyborów i krytycznie ocenia negatywne postawy i zachowania. ▪ Uczeń reprezentuje właściwą postawę etyczno-moralną. ▪ Uczeń zna historię, kultywuje tradycje i obrzędowość narodową, lokalną i szkolną. ▪ Uczeń rozwija swoje mocne strony i pracuje nad słabymi stronami. ▪ Uczeń potrafi sprawnie komunikować się w języku polskim oraz językach obcych. 				
STRATEGIE	DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE	ADRESAT DZIAŁAŃ (PRZY PROFILAKTYC E)	ODPOWIEDZIALN Y	TERMIN	SPOSÓB MONITOROWANIA
INFORMACYJNO-EDUKACYJNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się. ▪ Kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła. ▪ Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu 	Uczniowie klas I-III	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<p>kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci. ▪ Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji. ▪ Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia. ▪ Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów. ▪ Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań. 				
--	--	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną. ▪ Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji. ▪ Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania. ▪ Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw. 				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. ▪ Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. ▪ Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. ▪ Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze. 	Uczniowie klas IV	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. ▪ Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. 	Uczniowie klas V	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. ▪ Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca 		Nauczyciele uczący w oddziałach		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. ▪ Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. ▪ Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. 	Uczniowie klas VI	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. ▪ Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. ▪ Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. ▪ Umacnianie więzi ze społecznością lokalną. 	Uczniowie klas VII	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. ▪ Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie 	Uczniowie klas VIII			

	<p>świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności. 				
WSKAZUJĄCA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Diagnoza mocnych i słabych stron ucznia przy udziale specjalistów. 	Uczniowie klas I-III	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Diagnoza mocnych i słabych stron ucznia przy udziale specjalistów. 	Uczniowie klas IV	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Diagnoza mocnych i słabych stron ucznia przy udziale specjalistów. 	Uczniowie klas V	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Diagnoza mocnych i słabych stron 	Uczniowie klas VI	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	ucznia przy udziale specjalistów.		Psycholog		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Diagnoza mocnych i słabych stron ucznia przy udziale specjalistów. 	Uczniowie klas VII	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Diagnoza mocnych i słabych stron ucznia przy udziale specjalistów. 	Uczniowie klas VIII	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
Zdiagnozowany obszar:	BEZPIECZEŃSTWO				
Cel:	Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki				
Cele szczegółowe:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie bezpiecznego środowiska wychowawczego i zapobieganie niebezpiecznym sytuacjom w szkole i poza nią. 2. Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia. 3. Kształtowanie umiejętności dbania o własne bezpieczeństwo. 4. Wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę dotyczącą szeroko pojętego bezpieczeństwa. 5. Wyposażenie uczniów w umiejętności prospołeczne chroniące przed uzależnieniami. 				
Efekty działań:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uczeń czuje się bezpiecznie w szkole. ▪ Uczeń potrafi właściwie zachować się w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia. ▪ Uczeń potrafi właściwie zadbać o własne bezpieczeństwo. ▪ Uczeń posiada wiedzę dot. bezpieczeństwa i umie zastosować ją w praktyce. ▪ Uczeń korzysta z umiejętności prospołecznych celu dbania o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych. 				
STRATEGIE	DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE	ADRESAT DZIAŁAŃ	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN	SPOSÓB MONITOROWANIA

		(PRZY PROFILAKTY CE)			
INFORMACYJNO- EDUKACYJNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych. ▪ Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediów. ▪ Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach. ▪ Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym. ▪ Kształtowanie umiejętności 	Uczniowie klas I-III	Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. ▪ Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. ▪ Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. ▪ Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. ▪ Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi. 	Uczniowie klas IV	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele ucący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. ▪ Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. ▪ Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. ▪ Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. 	Uczniowie klas V	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele ucący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu. 				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. ▪ Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. ▪ Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. ▪ Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. ▪ Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. 	Uczniowie klas VI	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. ▪ Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi 	Uczniowie klas VII	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele uczący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	<p>na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. ▪ Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. ▪ Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. 				
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. ▪ Utrwalanie umiejętności oceny, konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. ▪ Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. ▪ Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. ▪ Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. 	Uczniowie klas VIII	Wychowawca Pielęgniarka Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele ucący w oddziałach	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
WSKAZUJĄCA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze 	Uczniowie klas I-III	Dyrektor Wychowawca Nauczyciele	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

	prospołecznym. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza problemów i działania interwencyjne. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Monitorowanie bezpieczeństwa w szkole. ▪ Współpraca z instytucjami. 		uczący w oddziałach Pedagog Psycholog		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze prospołecznym. ▪ Diagnoza problemów i działania interwencyjne. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Monitorowanie bezpieczeństwa w szkole. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas IV	Dyrektor Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze prospołecznym. ▪ Diagnoza problemów i działania interwencyjne. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Monitorowanie bezpieczeństwa w szkole. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas V	Dyrektor Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. 	Uczniowie klas VI	Dyrektor Wychowawca	W trakcie trwania roku	Dokumentacja szkolna

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zajęcia grupowe o charakterze prospołecznym. ▪ Diagnoza problemów i działania interwencyjne. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Monitorowanie bezpieczeństwa w szkole. ▪ Współpraca z instytucjami 		<p>Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog</p>	szkolnego	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym ▪ Zajęcia grupowe o charakterze prospołecznym. ▪ Diagnoza problemów i działania interwencyjne. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Monitorowanie bezpieczeństwa w szkole. ▪ Współpraca z instytucjami. 	Uczniowie klas VII	<p>Dyrektor Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog Psycholog</p>	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym. ▪ Zajęcia grupowe o charakterze prospołecznym. ▪ Diagnoza problemów i działania interwencyjne. ▪ Porady/konsultacje z rodzicami. ▪ Kierowanie do specjalistów. ▪ Monitorowanie bezpieczeństwa w szkole. ▪ Współpraca z instytucjami 	Uczniowie klas VIII	<p>Dyrektor Wychowawca Nauczyciele uczący w oddziałach Pedagog Psycholog</p>	W trakcie trwania roku szkolnego	Dokumentacja szkolna

KALENDARZ IMPREZ SZKOLNYCH

Kalendarz imprez szkolnych odbywa się zgodnie z kalendarzem roku szkolnego zatwierdzonego przez Radę Pedagogiczną.

1. Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego
2. Ślubowanie klas pierwszych szkoły podstawowej
3. Dzień Edukacji Narodowej
4. Pasowanie na czytelnika
5. Sprzątanie Świata
6. Mikołajki
7. Jasełka i Wigilie klasowe
8. Bale karnawałowe
9. Walentynki
10. Święta Wielkanocne
11. Dzień Rodziny /Babci, Dziadka, Matki, Ojca/
12. Dzień Dziecka
13. Rocznice i święta państwowe
14. Święto Szkoły
15. Uroczyste pożegnanie absolwentów szkoły podstawowej
16. Zakończenie roku szkolnego

STRATEGIA EWALUACJI

Rodzaj:	ewaluacja wewnętrzna
---------	----------------------

Metody:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocena realizacji zadań w formie sprawozdań z : planu pracy wychowawcy klasowego, planu pracy szkoły ▪ analiza sprawozdań: pedagoga, psychologa, światlicy szkolnej, biblioteki, logopedy, specjalistów ▪ analiza wyników ewaluacji poszczególnych obszarów pracy szkoły.

PROCEDURY OGÓLNE

I. ZASADY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY

1. **Uczniowie mają prawo do:**
  - ochrony swego zdrowia i bezpieczeństwa,
  - uzyskania pierwszej pomocy w razie wypadku lub nagłego zachorowania.
2. **Uczniowie mają obowiązek:**
  - przebywać podczas przerw na korytarzu na którym odbywać się będą następne zajęcia,
  - podczas przerw zachowywać się spokojnie, nie biegać, nie zagrażać swoim zachowaniem bezpieczeństwu innych, nie wychodzić poza teren szkoły,
  - wchodzić do sal lekcyjnych pod opieką nauczyciela,
  - respektować regulaminy pracowni przedmiotowych,
  - o złym samopoczuciu zameldować wychowawcy, innemu nauczycielowi lub pielęgniarkę szkolnej.
3. **Uczniowie nie mogą:**
  - zapraszać do szkoły osób obcych,

- nosić biżuterii zagrażającej bezpieczeństwu,
  - pić alkoholu, używać środków odurzających i palić tytoniu oraz e-papierosów,
  - przynosić do szkoły przedmiotów zagrażających bezpieczeństwu własnemu i innych,
  - niszczyć mienia szkoły.
- 4. Zasady zachowania się uczniów przebywających na terenie obiektu szkolnego w czasie trwania zajęć i po ich zakończeniu**
- Uczeń może przebywać na terenie obiektu szkoły w czasie trwania zajęć szkolnych (15 minut przed rozpoczęciem pierwszej lekcji i 15 minut po zakończeniu swoich zajęć).
  - Uczniowie, którzy korzystają z oferty edukacyjnej szkoły (zajęcia dodatkowe) mogą przebywać na terenie szkoły w miejscu uzgodnionym z nauczycielem prowadzącym dane zajęcia.
  - Uczniowie przebywający na terenie obiektu szkolnego zobowiązani są do przestrzegania tygodniowego planu zajęć w szczególności do punktualnego rozpoczynania zajęć.
  - W czasie przerw między lekcjami w okresie jesienno – zimowym uczniowie przebywają na korytarzach szkolnych, natomiast w okresie wiosenno – letnim mogą opuścić budynek szkolny i przebywać przed szkołą na świeżym powietrzu pod opieką pełniącego dyżur nauczyciela.
  - Po przyjsciu do szkoły uczeń pozostawia w szatni okrycie wierzchnie i zmienia obuwie.
  - W czasie od rozpoczęcia zajęć do ich zakończenia uczeń nie może opuszczać terenu szkoły.
  - Uczniowie nie uczęszczający na lekcje religii powinni przebywać w świetlicy szkolnej lub w bibliotece.
  - Jeżeli zajęcia edukacyjne wymagają opuszczenia terenu szkoły uczniowie wychodzą na zewnątrz pod opieką prowadzącego zajęcia nauczyciela.
  - Nauczyciel wyznacza godzinę i miejsce spotkania przed wyjściem poza teren szkoły (wycieczki, rajdy, biwaki, kino, inne).
  - Na wycieczce szkolnej uczeń stosuje się do Regulaminu Szkoły i godnie ją reprezentuje.
  - Wszystkie imprezy organizowane na terenie szkoły po zakończeniu zajęć lekcyjnych mogą odbywać się jedynie za pozwoleniem dyrektora szkoły.
  - Zabrania się wnoszenia na teren szkoły papierosów i innych używek, niebezpiecznych przedmiotów, substancji łatwopalnych oraz leków (uwaga: leki mogą być używane tylko w przypadku pisemnej informacji rodziców o konieczności ich stosowania pod nadzorem wskazanej przez dyrektora osoby dorosłej).
  - Uczniowie zobowiązani są do poszanowania majątku szkolnego i dbania o czystość i estetykę pomieszczeń oraz terenu wokół szkoły, utrzymania czystości i higieny w sanitariatach.
  - W szkole obowiązuje ruch prawostronny i zakaz biegania.
  - W przypadku zagrożenia pożarowego i ogłoszenia akcji ewakuacyjnej uczniowie zobowiązani są zachować spokój, podporządkowa
  - się poleceniom nauczyciela lub kierującego akcją ewakuacyjną.

5. Zasady korzystania z pomieszczeń szkoły, urządzeń i sprzętu szkolnego

- Uczeń może korzystać ze wszystkich pomieszczeń szkolnych (z wyjątkiem pomieszczeń gospodarczych) oraz ze sprzętu szkolnego i pomocy naukowych za wiedzą i zgodą, a także pod nadzorem wychowawcy lub nauczyciela prowadzącego zajęcia.
- Zasady przebywania w pomieszczeniach biblioteki, świetlicy, pracowni szkolnych i sali gimnastycznej oraz zasad korzystania ze sprzętu i wyposażenia tych pomieszczeń podane są w odrębnych regulaminach.
- Uczniowie zobowiązani są do szanowania i dbania o powierzone im mienie szkolne, pomoce naukowe i sprzęt służący wszystkim uczniom i pracownikom szkoły i używanie go zgodnie z przeznaczeniem i zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
- W przypadku nieumyślnego uszkodzenia lub zniszczenia mienia szkolnego uczeń zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nauczyciela. Jeżeli szkoda powstała w wyniku rażącego zaniedbania, kradzieży lub spowodowana została rozmyślnie przez ucznia rodzice lub prawni opiekunowie zobowiązani są do niezwłocznego pokrycia kosztów.
- Zachowanie w szatni:
  - uczniowie mogą przebywać w szatni w celu zmiany obuwia i pozostawienia odzieży wierzchniej,
  - uczeń może przebywać tylko w boksie rowerowym przeznaczonym dla jego klasy,
  - uczniowie mają obowiązek szanować własne i cudze rzeczy pozostawione w szatni.
- Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za drogie obuwie i kosztowną odzież pozostawione w szatni.
- Uczeń zgłasza zniszczenia do sekretariatu szkoły.
- Rodzic ucznia ponosi koszty związane ze zniszczeniem mienia szkolnego lub prywatnego kolegów.

6. Zasady korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych na terenie szkoły, podczas uroczystości i wycieczek szkolnych.

- Korzystanie z urządzeń telekomunikacyjnych podczas zajęć dydaktycznych (w tym zajęć dodatkowych, dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, terapeutycznych, specjalistycznych).
  - Obowiązuje całkowity zakaz używania urządzeń telekomunikacyjnych podczas zajęć lekcyjnych.
  - Zakaz ten nie dotyczy sytuacji, w której uczeń może skorzystać z urządzenia telekomunikacyjnego za zgodą i w obecności nauczyciela.
  - Podczas lekcji uczeń może korzystać z urządzeń telekomunikacyjnych w celach edukacyjnych, tylko z określonych przez nauczyciela aplikacji: sms, mms, aparat, bluetooth, biuro, email, Internet, aplikacje, gry dydaktyczne, gry edukacyjne, nawigacja, kody, radio, odtwarzacz MP3, itp. Warunkiem tej zasady jest przeprowadzenie przez nauczyciela zajęć dotyczących reguł korzystania z urządzenia telekomunikacyjnego podczas zajęć dydaktycznych tzn.
    - określenie celu korzystania z urządzenia telekomunikacyjnego podczas zajęć,
    - określenie aplikacji z której uczniowie będą korzystać podczas zajęć,
    - określenie czasu korzystania z urządzenia telekomunikacyjnego,

- określenie konsekwencji nie stosowania się do ustalonych zasad,
- zapoznanie uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych.
  - Urządzenie telekomunikacyjne podczas zajęć ma być wyłączone i przetrzymywane w plecaku.
  - Urządzenie telekomunikacyjne przetrzymywane przez ucznia na ławce, w piórniku, w kieszeni spodni powinno traktowane być jak łamanie zasad dot. korzystania z urządzeń.
  - Urządzenie telekomunikacyjne podczas lekcji wychowania fizycznego mają być wyłączone i przetrzymywane w plecaku ucznia w szatni. Zasada ta dotyczy również osób nieprzygotowanych do zajęć lub niećwiczących.
  - Nauczyciel w trakcie zajęć weryfikuje przestrzeganie zasady dot. umieszczania urządzeń telekomunikacyjnych w plecaku oraz nie korzystania z nich podczas lekcji.
  - Uczeń korzystający z urządzeń telekomunikacyjnych podczas zajęć dydaktycznych otrzymuje pisemną uwagę do dziennika.
  - Uczeń, który nie wyłącza urządzenia telekomunikacyjnego podczas zajęć i nie przetrzymuje wyłączonego urządzenia telekomunikacyjnego w plecaku, otrzymuje uwagę pisemną.
  - Otrzymanie 3 uwag pisemnych za niewłaściwe korzystanie z urządzeń telekomunikacyjnych podczas zajęć dydaktycznych skutkuje upomnieniem wychowawcy, a kolejna uwaga obniżeniem oceny z zachowania o jeden stopień.
- Używanie urządzeń telekomunikacyjnych podczas przerwy (zasady dotyczą uczniów przebywających w szkole, na korytarzach, w salach lekcyjnych, w szatni, w szatniach w-f, w świetlicy, w toaletach, na boisku szkolnym).
  - Uczeń może korzystać z urządzeń telekomunikacyjnych podczas przerw tylko zgodnie z przepisami Statutu Szkoły dot. zakazu rejestrowania i nagrywania osób bez ich zgody oraz rozpowszechniania tych nagrań.
  - Obowiązuje całkowity zakaz używania urządzeń telekomunikacyjnych podczas przerw przez uczniów klas I-III szkoły podstawowej. Zakaz ten nie dotyczy sytuacji, w której uczeń korzysta z urządzenia telekomunikacyjnego podczas przerwy, za zgodą nauczyciela w celu skontaktowania się z opiekunem.
  - Uczeń korzystający z urządzeń telekomunikacyjnych podczas przerwy niezgodnie z ustalonymi zasadami otrzymuje pisemną uwagę, wpisaną przez wychowawcę.
- Obowiązuje zakaz używania urządzeń telekomunikacyjnych podczas pobytu w świetlicy szkolnej.
  - Zakaz ten nie dotyczy sytuacji, w której uczeń korzysta z urządzenia telekomunikacyjnego podczas pobytu w świetlicy szkolnej, za zgodą nauczyciela w celu skontaktowania się z opiekunem.
  - Urządzenie telekomunikacyjne podczas przebywania w świetlicy szkolnej mają być wyłączone i przetrzymywane w plecaku ucznia.
  - Uczeń naruszający zasady dot. używania urządzeń telekomunikacyjnych w świetlicy szkolnej otrzymuje uwagę ustną, a w sytuacji nagminnego nieprzestrzegania zasad, uwagę pisemną do dziennika.
- W bibliotece szkolnej uczeń może korzystać z urządzeń telekomunikacyjnych tylko zgodnie z przepisami Statutu Szkoły dot. zakazu rejestrowania i nagrywania osób bez ich zgody oraz rozpowszechniania tych nagrań.
  - Uczeń może korzystać z urządzeń telekomunikacyjnych za zgodą nauczyciela sprawującego opiekę.

- Uczeń naruszający zasady dot. używania urządzeń telekomunikacyjnych podczas pobytu w bibliotece pod opieką nauczyciela otrzymuje uwagę ustną, a w sytuacji nagminnego nieprzestrzegania zasad, uwagę pisemną do dziennika.
- Obowiązuje całkowity zakaz używania urządzeń telekomunikacyjnych podczas przebywania pod opieką nauczyciela na terenie szkoły np. podczas uroczystości/ imprez/ turniej, a urządzenie telekomunikacyjne ma być wyłączone i przetrzymywane w plecaku ucznia. Uczeń naruszający zasady dot. używania urządzeń telekomunikacyjnych podczas pobytu w szkole pod opieką nauczyciela otrzymuje uwagę pisemną do dziennika.
- Podczas przebywania, pod opieką nauczyciela poza terenem szkoły obowiązuje zakaz używania urządzeń telekomunikacyjnych. Zakaz ten nie dotyczy sytuacji, w której uczeń korzysta z urządzenia telekomunikacyjnego, za zgodą nauczyciela w celu skontaktowania się z opiekunem.
- Podczas wycieczek kilkudniowych uczeń może korzystać z urządzeń telekomunikacyjnych tylko za zgodą nauczyciela sprawującego opiekę, w określonych godzinach i zgodnie z przepisami Statutu Szkoły dot. zakazu rejestrowania i nagrywania osób bez ich zgody oraz rozpowszechniania tych nagrań. Uczeń naruszający zasady dot. używania urządzeń telekomunikacyjnych podczas przebywania pod opieką nauczyciela poza terenem szkoły otrzymuje uwagę pisemną.
- Zgodnie z przepisami Statutu Szkoły obowiązuje całkowity zakaz rejestrowania i nagrywania osób bez ich zgody oraz rozpowszechniania tych nagrań. Zakaz ten nie dotyczy sytuacji, w której dozwolone jest robienie zdjęć/nagrywanie filmów urządzeniem telekomunikacyjnym tylko za zgodą nauczyciela sprawującego opiekę oraz w jego obecności, bez możliwości ich upubliczniania.
- Można opublikować zdjęcia/ filmy dla celów szkoły tylko tych osób, których rodzice/opiekunowie wyrazili zgodę w formie deklaracji zebranych podczas zebrań/ indywidualnych spotkań z rodzicami/opiekunami.
- Za urządzenie telekomunikacyjne odpowiada rodzic/ opiekun ucznia, który posiada owo urządzenie.
- Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za urządzenia telekomunikacyjne, które zostanie zgubione, skradzione, zniszczone na terenie szkoły lub poza terenem szkoły, kiedy uczeń przebywał pod opieką nauczyciela.

7. Zasady korzystania przez uczniów z bezpłatnych podręczników i materiałów edukacyjnych

- Podręczniki są udostępnione w bibliotece szkolnej na konto ucznia, na okres danego roku szkolnego.
- W przypadku, gdy materiały składają się z kilku części, uczeń systematycznie oddaje wypożyczone części w celu wypożyczenia kolejnych.
- Uczniowie są zobowiązani do używania podręcznika zgodnie z jego przeznaczeniem, chroniąc go przed zniszczeniem, zgubieniem. Podręcznik należy podpisać w wyznaczonym miejscu oraz obłożyć w zdejmowane okładki (nie przyklejane).
- W sytuacji, gdy uczeń zostaje przeniesiony do innej szkoły i skreślony z listy uczniów, podręczniki podlegają zwrotowi do biblioteki szkolnej przez odbiórem dokumentów ucznia z sekretariatu.
- Po zakończeniu zajęć dydaktycznych w szkole, uczniowie zwracają podręczniki do biblioteki szkolnej. Zwrot następuje nie później niż do dnia zakończenia roku szkolnego.

- Uczniowie przystępujący do egzaminu klasyfikacyjnego, poprawkowego lub sprawdzianu umiejętności zwracają podręcznik nie później niż do 31 sierpnia danego roku.
- W przypadku zgubienia podręcznika, znacznego zużycia, wykraczającego poza jego zwykłe używanie, bądź jego zniszczenie, rodzice są zobowiązani do niezwłocznego poinformowania nauczyciela, wychowawcę o zaistniałym fakcie oraz do zwrotu kosztów zakupu nowego podręcznika. Wpłat dokonuje się w wyznaczone konto bankowe szkoły.
- Informacje o cenach poszczególnych podręczników i materiałów edukacyjnych (zgodnie z wytycznymi MEN) dostępne będą w bibliotece szkolnej.

II. SCHEMAT POSTĘPOWANIA DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH

1. Zadania poszczególnych organów szkoły

Dyrektor:

- ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia,
- pozyskuje kluczowe informacje (co się stało, kto był zaangażowany, kto był świadkiem, jak zdarzenie się zaczęło),
- w uzasadnionych sytuacjach – powiadamia Policję (997, 112), straż pożarną (998,112), pogotowie ratunkowe (999, 112),
- dyrektor niezwłocznie o każdym wypadku zawiadamia:
- rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego,
  - o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym - organ prowadzący, prokuratora i kuratora oświaty,
  - o wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia - inspektora sanitarnego,
  - o wypadku, w którym uraz spowodowany został przez agresywne działanie osoby trzeciej – policję,
- rozpoczyna realizację szkolnych procedur: ewakuacji, przeciwpożarowej, bombowej, inne (w zależności od zdarzenia),
- powołuje Szkolny Zespół Kryzysowy,
- w uzasadnionych sytuacjach – wzywa placówkę wsparcia (np. PPP w Wołominie), Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- zawiadamia przez ogłoszenie lub w inny dostępny sposób personel szkoły,
- chroni (odizolowuje) wszystkich, którzy byli narażeni na niebezpieczeństwo,
- podejmuje działania zapobiegające dezinformacji, chaosowi,
- upewnia się, że wszyscy pozostali uczniowie (personel) są bezpieczni,
- zarządza kontrolę wejść/wyjść w szkole,
- utrzymuje kontakt z personelem szkoły, aby monitorować sytuację,
- kieruje uczestnikami zdarzeń,
- na bieżąco zawiadamia jednostkę policji / straży pożarnej o przebiegu zdarzeń, monitoruje o zmianach,
- zbiera świadków, poszkodowanych w zdarzeniu, jeśli to możliwe,

- zbiera kluczowe informacje niezbędne do dalszych działań,
- organizuje udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej rannym (zapewniając bezpieczeństwo uczestnikom),
- kontroluje obecność uczniów i personelu,
- wyznacza osobę do zawiadamiania rodziców / opiekunów prawnych uczniów,
- zleca zabezpieczenie miejsca zdarzeń, śladów,
- współpracuje z policją lub odpowiednimi służbami w rozwiązaniu problemu,
- kieruje współpracą personelu ze służbami,
- zawiadamia służby interweniujące, personel, rodziców/opiekunów o ustabilizowaniu sytuacji,
- inicjuje działania naprawcze.

Pielęgniarka, lekarz (jeśli są dostępni):

- udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej,
- zgłaszanie potrzeb pomocy medycznej (wg oceny zagrożenia życia, zdrowia),
- aranżowanie osób towarzyszących uczniom odwożonym do szpitali,
- udzielanie uczniom informacji o ew. konsekwencjach dla zdrowia, jakie niesie ze sobą incydent,
- przekazanie lekarzom kluczowych informacji o sytuacji, poszkodowanych.

Wychowawca, inni nauczyciele:

- powiadomienie uczniów w klasie i podjęcie tematu w dyskusji (jeśli jest to właściwe),
- niezwłoczne zidentyfikowanie uczniów potrzebujących porady, pomocy i zawiadomienie o tym psychologa, pedagoga lub specjalistę wspierającego szkołę;
- eskortowanie uczniów szczególnie pobudzonych, roztrzęsionych do miejsca udzielania pomocy;
- monitorowanie stanu uczniów w okresie późniejszym,
- towarzyszenie uczniom rannym, chorym,
- angażowanie zespołu klasowego w konstruktywne lub pożądane formy aktywności (w zależności od rodzaju zdarzenia),
- zmniejszanie dolegliwości skutków (w okresie po zdarzeniu).

Pedagog, psycholog:

- koordynowanie działań związanych z pomocą psychologiczną, w tym zgłaszanie zapotrzebowania wsparcia w tym zakresie=,
- stałe udzielanie informacji – informacja jest podstawową formą pomocy w sytuacji krytycznej,
- pozostawanie w stałym kontakcie z wychowawcami,
- kontaktowanie się z sąsiednimi szkołami w sprawie ew. wsparcia w opiece nad uczniami,

- prowadzenie ewidencji uczniów, którym należy udzielać pomocy,
- informowanie rodziców / opiekunów prawnych o konieczności udzielania pomocy i zachęcanie do kontynuowania stosownych form pomocy poza szkołą,
- pomoc rodzicom w zrozumieniu podstawowych, typowych reakcji ich dzieci na zdarzenie kryzysowe,
- pomoc pracownikom szkoły w radzeniu sobie z własnymi reakcjami na zdarzenie kryzysowe.

Sekretariat szkoły:

- zawiadamianie członków Szkolnego Zespołu Kryzysowego o miejscach, terminach spotkań,
- kierowanie służb interweniujących do miejsca incydentu, udzielanie informacji o topografii budynku, specyficznych cechach sytuacji,
- kierowanie wszelkich telefonów, zapytań od mediów do dyrektora szkoły / instytucji wyznaczonej do kontaktów z mediami.

2. Kontakt z mediami w sytuacji kryzysowej

1. Dyrektor szkoły może nawiązać współpracę z przedstawicielami mediów zanim nastąpi kryzys, współpracuje z Wydziałem Oświaty i Szkolnym Zespołem Kryzysowym w przygotowywaniu oficjalnych komunikatów dla mediów
  - dyrektor szkoły wyznacza osobę spośród personelu szkoły lub zespołu kryzysowego, odpowiedzialną za kontakt z dziennikarzami,
  - wyłącznie osoba wyznaczona przez Dyrektora szkoły przekazuje informacje do mediów,
2. Dyrektor szkoły wyznacza miejsce, z którego będą udzielane informacje podczas kryzysu.
3. Należy zwrócić uwagę, aby dziennikarze otrzymywali informacje od wyznaczonego personelu i nie „werbowali” rozmówców spośród uczniów.

PROCEDURY SZCZEGÓŁOWE

Usprawiedliwianie nieobecności uczniów oraz egzekwowania systematycznego uczęszczania na zajęcia szkolne

1. Nauczyciele prowadzący zajęcia lekcyjne bezwzględnie **odnotowują** wszystkim nieobecnym na zajęciach uczniom **nieobecność w dzienniku**.
2. Na pierwszym organizacyjnym zebraniu z rodzicami wychowawca przedstawia procedury związane z nieobecnościami w szkole. Rodzice składają wzór podpisu w dzienniku, który widniał będzie pod usprawiedliwieniem.
3. Uczniom uczestniczącym w zawodach sportowych, bądź konkursach przedmiotowych odbywających się w czasie zajęć lekcyjnych nie zaznacza się nieobecności, lecz wpisuje się odpowiednio informację „zawody”, „konkurs” (wpisu dokonuje wychowawca klasy na podstawie informacji od nauczyciela odpowiadającego za organizację zawodów sportowych, konkursów przedmiotowych lub organizator, osoba zwalniająca podpisuje się w rubryce obok wpisu).

4. Uczeń zwalniany z lekcji w trakcie ich trwania musi przedstawić pisemną prośbę rodziców w zeszyte korespondencyjnym lub dzienniczku ucznia. Ucznia zwalnia wychowawca, a w przypadku jego nieobecności nauczyciel uczący. Nauczyciel zwalnający zatrzymuje „Zwolnienie ucznia” do następnego dnia, odnotowuje zwolnienie w dzienniku lekcyjnym.
5. W przypadku uskarżania się dziecka na złe samopoczucie, nauczyciel kontaktuje ucznia z pielęgniarką szkolną (jeśli jest w szkole) . Jeżeli według oceny pielęgniarki szkolnej stan zdrowia ucznia jest zły, nauczyciel lub pielęgniarka wzywa rodziców/opiekunów prawnych i powierza dziecko ich opiece. W przypadku gdy rodzice nie mogą odebrać dziecka, a stan zdrowia zagraża życiu wzywane jest pogotowie. W takim przypadku o zaistniałej sytuacji informuje się dyrektora.
6. **Wychowawca, w terminie do 7 dni** od zakończenia nieobecności ucznia w szkole, usprawiedliwia je na postawie wpisu w dzienniczku lub zeszyte korespondencji, potwierdzonego podpisem rodzica. Dopuszczalne jest usprawiedliwianie nieobecności przez rodzica ustnie (ale nie telefonicznie). Po upływie podanego terminu godziny pozostają nieusprawiedliwione.
7. Rodzic jest zobowiązany ściśle współpracować z wychowawcą w celu kontroli frekwencji ucznia, a w przypadku przedłużającej się nieobecności (powyżej 3 dni) poinformować wychowawcę.
8. Wychowawca w przypadku braku informacji o przyczynach przedłużającej się nieobecności jest zobowiązany do kontaktu z rodzicami.
9. Wychowawca na bieżąco podlicza frekwencję i uzupełnia miesięczne zestawienie nieobecności uczniów w dzienniku.
10. Jeżeli uczeń nie realizuje obowiązku szkolnego dyrektor szkoły zawiadamia organ prowadzący szkoły oraz policję i sąd rejonowy (wydział rodzinny i nieletnich).

Demoralizacja ucznia

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o jego demoralizacji – np. systematycznie uchyla się od wypełniania obowiązku szkolnego, narusza zasady współżycia społecznego, uprawia włóczęgostwo, przynależy do grupy przestępczej lub popełnia czyny zabronione, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalisty, udział dziecka w programie terapeutycznym itp.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (*specjalistę ds. nieletnich*).

5. Szkoła powiadamia sąd lub Policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, kary przewidziane w statucie itp*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

Palenie papierosów przez ucznia

1. Nauczyciel interweniujący powinien poinformować o tym fakcie wychowawcę klasy lub pedagoga/psychologa.
2. Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem) wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga lub dyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
3. Pedagog przeprowadza rozmowę profilaktyczną - ostrzegawczą z uczniem. Uczeń zobowiązuje się w formie pisemnej do niepalenia papierosów.
4. W przypadku notorycznego łamania zakazu palenia papierosów traktowanego jako demoralizacja, decyzją dyrektora szkoły sprawa zostaje przekazana odpowiednim organom.

Spożywanie alkoholu lub zażywanie narkotyków przez ucznia

W przypadku podejrzenia, że uczeń na terenie szkoły znajduje się pod wpływem środków odurzających bądź alkoholu, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
2. Przekazuje pod opiekę pielęgniarki szkolnej, która ewentualnie udziela pomocy przedmedycznej. Pielęgniarka w szczególnych wypadkach wzywa karetkę pogotowia.
3. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
4. Wychowawca informuje o zaistniałym fakcie dyrektora, pedagoga/psychologa szkolnego oraz wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, przekazuje im uzyskaną informację oraz zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w obecności pedagoga/psychologa szkolnego i/lub dyrektora szkoły. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku

interwencji profilaktycznej należy zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki. Z przeprowadzonej interwencji wychowawca/ pedagog sporządza notatkę, którą podpisują uczestnicy rozmowy.

6. Szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości Policja wdraża przewidziane prawem procedury.
7. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym Policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
8. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

Ujawnienie na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyk

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który następnie wzywa Policję.
3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Podejrzenie, że konkretny uczeń jest w posiadaniu substancji odurzającej

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Zachowania agresywne ucznia

1. Nauczyciel, który zauważy zachowanie agresywne ucznia lub zostanie o nim poinformowany zgłasza ten fakt wychowawcy klasy.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia.
3. W przypadkach, gdy agresja jest skierowana na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca wraz z uczniem ustala, w jaki sposób uczeń może naprawić (zminimalizować) efekty swojego działania. O zdarzeniu i formie zadośćuczynienia informuje dyrektora szkoły i rodziców.
4. W przypadku, gdy agresja skierowana jest przeciwko drugiemu człowiekowi, wychowawca przeprowadza rozmowę ze sprawcą i poszkodowanym w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia. Rozmowę wyjaśniającą należy przeprowadzić nie łącząc ze sobą stron sporu.
5. W przypadkach objętych przepisami kodeksu postępowania karnego stosuje się przepisy zawarte w tym kodeksie (przestępstwo ścigane z urzędu lub na wniosek poszkodowanego).

Ujawnienie przypadku przemocy rówieśniczej

1. Ustalenie okoliczności zdarzenia i zabezpieczenie dowodów.
  - Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, przekazuje informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
  - Dyrektor wspólnie z pedagogiem szkolnym i wychowawcą dokonują analizy zdarzenia. Sporządzają notatkę, w która zawiera datę i czas, okoliczności zdarzenia oraz świadków. Ustalają przebieg wydarzeń, dokonują oceny pod kątem bezpieczeństwa uczniów.
2. Postępowanie wobec sprawców przemocy
  - Rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy celem ustalenia okoliczności zajścia.
  - Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka, ustalenie wspólnie rozwiązania problemu.
  - Podjęcie działań wychowawczo-profilaktycznych.
4. Działania wobec ofiary cyberprzemocy
  - Rozmowa z uczniem-poszkodowanym celem ustalenia okoliczności zajścia
  - Podjęcie działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa.
  - Powiadomienie rodziców poszkodowanego i ustalenie wspólnie rozwiązania problemu.
  - Podjęcie działań o charakterze wspierającym.
5. Diagnoza sytuacji, zaplanowanie działań:
  - We współpracy z rodzicami rozwiązanie problemu.

- Jeśli rodzice sprawcy przemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły pisemnie zawiadamia o zaistniałej sytuacji policję / sąd rodzinny.
  - W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor pismem zwraca się do sądu rodzinnego o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
  - Przypadki szczególnie drastycznych aktów agresji fizycznej, psychicznej i innej, z naruszeniem prawa, powinny bezwzględnie zostać zgłoszone na policję. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.
6. Monitoring
- Po zakończeniu interwencji, sytuacja uczniów jest monitorowana przez wszystkich nauczycieli poprzez obserwację, rozmowy indywidualne.

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

1. Ustalenie okoliczności zdarzenia i zabezpieczenie dowodów.
  - Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, przekazuje informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
  - Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie. Sporządzają notatkę, która zawiera datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Postępowanie wobec sprawcy przemocy
  - Rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy celem ustalenia okoliczności zajścia.
  - Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka, ustalenie wspólnie rozwiązania problemu.
  - Podjęcie działań wychowawczo-profilaktycznych.
7. Działania wobec ofiary cyberprzemocy
  - Rozmowa z uczniem-poszkodowanym celem ustalenia okoliczności zajścia.
  - Powiadomienie rodziców poszkodowanego i ustalenie wspólnie rozwiązania problemu.
  - Podjęcie działań o charakterze wspierającym.
8. Diagnoza sytuacji, zaplanowanie działań
  - We współpracy z rodzicami rozwiązanie problemu.
  - Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły pisemnie zawiadamia o zaistniałej sytuacji policję/ sąd rodzinny.

▪ W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów, dyrektor pismem zwraca się sądu rodzinnego o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

▪ W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, przypadków cyberprzemocy, przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści, itp.) powinny bezwzględnie zostać zgłoszone na policję. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.

9. Monitoring

▪ Po zakończeniu interwencji sytuacja uczniów jest monitorowana przez wszystkich nauczycieli poprzez obserwację, rozmowy indywidualne.

Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego:

1. Należy niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.
2. Ustalić okoliczności czynu oraz ewentualnych świadków zdarzenia.
3. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, należy przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Następnym krokiem jest powiadomienie rodziców ucznia.
5. Policję należy powiadomić niezwłocznie w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana.
6. Ostatnią czynnością powinno być zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia - ofiary czynu karalnego:

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Kontakt ucznia z Policją na terenie szkoły

1. **Każda, dotycząca uczniów, wizyta policjantów w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi .**

2. Na terenie szkoły każdy uczeń może zostać wylegitymowany przez Policję.
3. Legitymowanie ma na celu przede wszystkim:
  - identyfikację osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia,
  - ustalenie świadków zdarzenia powodującego naruszenie bezpieczeństwa lub porządku publicznego,
  - wykonanie polecenia wydanego przez sąd, prokuratora, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
  - identyfikację osób wskazanych przez pokrzywdzonych jako sprawców przestępstw lub wykroczeń,
  - poszukiwania osób zaginionych lub ukrywających się przed organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości
4. Na terenie szkoły policja może dokonać przeszukania w celu:
  - znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym (art. 219 kpk),
  - wykrycia lub zatrzymania oraz przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej,
5. Dopuszczalne jest również przesłuchanie ucznia na terenie szkoły, przy czym:
  - jeżeli uczeń nie ma ukończonych 17 lat a jest podejrzany o popełnienie czynu karalnego przesłuchanie powinno odbywać się w obecności rodziców lub nauczycieli,
  - w charakterze świadka można przesłuchać każdego małoletniego, bez względu na wiek i w takiej czynności nie jest konieczny udział rodziców.
6. Zatrzymanie ucznia w szkole przez Policję może nastąpić gdy:
  - istnieje uzasadnione przypuszczenie, że uczeń popełnił przestępstwo,
  - przeciwko uczniowi toczy się postępowanie karne a sąd lub prokurator zarządził jego przymusowe doprowadzenie (art. 247 kpk),
  - uczeń jest świadkiem w procesie karnym a organ prowadzący postępowanie (policja, prokurator, sąd) zarządzi jego przymusowe doprowadzenie (art. 285 §2 kpk),
  - zachodzi potrzeba umieszczenia dziecka w Policijnej Izbie Dziecka,
  - uczeń stwarza w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego a także dla mienia (art.15 ust.1 pkt.3 Ustawy o Policji),
  - uczeń w stanie nietrzeźwości swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia lub znajduje się w okolicznościach zagrażających jego życiu lub zdrowiu innych osób.

Zatrzymanie nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole przez policję

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową.
2. Dyrektor ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer jego legitymacji służbowej, w celu sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. przesłuchanie, okazanie itp.

Próba samobójstwa ucznia

Działania uprzedzające

Monitorowanie przez wychowawców, nauczycieli, psychologa, pedagoga stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.

Działania interwencyjne

- osoba interweniująca ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia,
- nie pozostawia ucznia samego,
- usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru,
- przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce (pod opiekę pielęgniarki szkolnej, pedagoga/psychologa),
- dokonuje ona szybkiej oceny dalszych zagrożeń, np. wg klucza:
  - **RYZIKO UMIARKOWANE** - np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób.
  - **DUŻE RYZYKO**- np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby.
  - **EKSTREMALNE RYZYKO**- np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął inne działania zagrażające zdrowiu/życiu.
- zbiera wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
- zawiadamia Dyrektora Szkoły.
- wzywa pomoc (pogotowie, policję, straż) jeśli potrzeba,
- uczniowi towarzyszy osoba interweniująca lub pedagog/psycholog (nie może zostać sam),
- zawiadamia wychowawcę i dyrektora szkoły o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka),
- wychowawca powiadamia rodziców / opiekunów prawnych,
- powołany przez Dyrektora Szkolny Zespół Kryzysowy dokonuje wyboru priorytetów działania uzależniając je od oceny sytuacji,
- zespół ustala strategię odpowiednią do uzgodnionych priorytetów,
- personel szkoły chroni ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatycznymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.)

Działania naprawcze

- zespół powołany przez dyrektora dokonuje diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi,
- zespół konsultuje dalszą strategię ze specjalistami z PPP, CIK lub placówką opieki zdrowotnej,
- zespół podejmuje próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo oraz skontaktowała się ze specjalistą.

Podjęcie / stosowanie przemocy wobec dziecka w rodzinie

1. Nadzór nad prowadzeniem przypadku dziecka krzywdzonego sprawuje dyrektor szkoły udzielając wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w pomoc.
2. Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy oraz przekazać informację o zaobserwowanym zdarzeniu pedagogowi/ psychologowi szkolnemu lub wychowawcy opisując w notatce wygląd, stan, dolegliwości oraz zachowanie dziecka, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
3. Wychowawca/ pedagog/psycholog informuje o sytuacji dyrektora szkoły.
4. Dokonuje się diagnozy problemów dziecka i jego sytuacji (opartej na informacjach od pracujących z nim nauczycieli, personelu niepedagogicznego, osoby zaufania, ewentualnie na innych dostępnych danych, np. pochodzących od specjalistów poradni, z zespołu interdyscyplinarnego, wywiadu z rodzicami) i na podstawie zebranych informacji ustala się formę pomocy.
5. Podstawą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu jest podmiotowy kontakt (w tym nie zmuszanie go do potwierdzenia naszych podejrzeń) oraz zapewnienie mu bezpieczeństwa, najlepiej we współpracy z rodzicami lub jeśli nie jest to możliwe – poprzez interwencję prawną oraz działania instytucjonalne.
6. W przypadku podejrzenia przemocy domowej wobec dziecka szkoła wszczyna procedurę „Niebieskich Kart” uruchamiając tym samym interwencję w środowisku ucznia.
7. W sytuacji poważnego zagrożenia bezpieczeństwa dziecka dyrektor szkoły natychmiast przesyła zawiadomienie o sytuacji dziecka do sądu rejonowego wydział rodzinny i nieletnich lub zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prokuraturę rejonową – faxem, a następnie listem poleconym. Jeśli zachodzi bezpośrednie zagrożenie życia dziecka i nie ma czasu na powiadomienie sądu, należy natychmiast skontaktować się z policją. Jeśli powrót do domu nie będzie dla dziecka bezpieczny, zostanie zawieszono do pogotowia opiekuńczego lub placówki interwencyjnej.
8. Podejmowane działania powinny być monitorowane i prowadzone do czasu uzyskania poprawy sytuacji dziecka. Działania szkoły trwają do momentu zabezpieczenia interesów dziecka.

Żałoba po śmierci ucznia (uwaga: za wyjątkiem śmierci samobójczej)

Działania sprzedające

- omówienie procedury postępowania na forum Szkolnego Zespołu Kryzysowego,
- omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

Działania interwencyjne

- Dyrektor informuje o sytuacji nauczycieli, wychowawców.
- Pedagog/psycholog przypomina (podaje) zasady kierowania dyskusją z elementami odreagowania z uczniami, na potrzeby godzin wychowawczych, innych lekcji (daje materiały instruktażowe).
- Wychowawca informuje uczniów na forum klasy; (opowiada o okolicznościach śmierci, uwzględniając życzenia rodziny zmarłego);

- Jeśli istnieje taka potrzeba należy stworzyć warunki uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych, uroczystościach o charakterze „wspominkowym” itp.

Działania naprawcze

Wychowawca ocenia potrzeby – monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji.

- Wychowawca pozostaje w stałym kontakcie z pedagogiem/psychologiem szkolnym lub specjalistą z PPP.
- Wychowawca, po konsultacji z pedagogiem /psychologiem organizuje spotkanie, którego celem jest wymiana doświadczeń związanych ze zdarzeniem, mobilizacja indywidualnych sposobów radzenia sobie ze skutkami zdarzenia, udzielanie informacji o dalszych planach, działaniach, konsekwencjach, a także monitorowanie stanu emocjonalnego poszkodowanych.
- Wychowawca wraz z pedagogiem /psychologiem ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

Konieczność zawiadomienia o śmierci ucznia

O śmierci ucznia lub nauczyciela, która miała miejsce na terenie szkoły lub w związku z zajęciami szkolnymi, wycieczkami, koloniami itp. powinien poinformować rodzinę dyrektor szkoły lub osoba upoważniona (jednak musi ona bezpośrednio kojarzyć się z administracją szkolną). Dotyczy to sytuacji, kiedy jest na to czas. Pozostałe przypadki pozostają w gestii policji, lekarzy, psychologów itp. W sytuacji, gdy wyznaczona osoba nie czuje się na siłach do konfrontacji z ekstremalnymi emocjami przeżywanymi przez rodzinę, która doświadczyła śmierci np. dziecka, wówczas zadanie to powinien przejąć na siebie psycholog lub pedagog.

- Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać twarzą w twarz. Należy unikać powiadamiania za pomocą telefonu lub poczty, jeśli jest to tylko możliwe.
- Powiadamianie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
  - dostarczyć niezbędnych informacji,
  - udzielić pierwszego wsparcia dla ofiar,
  - ochronić godność,
  - okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
- Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób mu najbliższych.
  - Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenie, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby umożliwić w razie potrzeby, natychmiastową interwencję lekarską.
  - Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcje osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.

- Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze, bez „owijania w bawełnę” i dorabiania różnych historii. Np. „Mam dla pani / pana bardzo złą wiadomość: pani / pana bliski nie żyje”. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie. Tak jak w przypadku standardowych kondolencji. Należy zachować się empatycznie, w razie potrzeby udzielić wsparcia fizycznego np. objąć osobę, podać chusteczkę do nosa.
- Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
- Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego – zaproponować pomoc w zawiadamianiu innych bliskich, zapytać się czy jest coś co możemy zrobić dla rodziny zmarłego.
- Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawiać rodziny i bliskich zmarłego samych bez opieki. Powinien zostać pracownik socjalny lub psycholog, tak długo, aż minie pierwsza reakcja – szok lub pojawią się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji lub / i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się pozostawiona sama sobie, podać namiary instytucji udzielających wsparcia (np. psychologowie)
- Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem medyków itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.
- Rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.
- Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

Epizod psychotyczny ucznia

Działania uprzedzające

- zrobienie listy symptomów psychotycznych – zaproszenie specjalisty w tej dziedzinie, omówienie skuteczne metody reagowania;
- omówienie procedury na forum Szkolnego Zespołu Kryzysowego,
- zapoznanie się i udostępnienie innym „10 tez o schizofrenii” opracowanych przez Towarzystwo Psychiatryczne (WPA),
- sprawdzenie, jak skutecznie wezwać pogotowie ratunkowe w sytuacji zagrożenia zdrowia/ życia, także spowodowanego atakami psychozy,
- opracowanie listy teleadresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzielaniem pomocy osobom chorym psychicznie.

Działania interwencyjne:

- osoba interweniująca nie pozostawia ucznia samego (reaguje spokojnie, łagodnie),
- bez rozgłosu przeprowadza ucznia w spokojne miejsce (gabinet lekarski, gabinet psychologa/pedagoga),

- na ile to możliwe, nie rozpowszechnia w szkole informacji o zdarzeniu; informuje o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę, pedagoga/psychologa,
- zawiadania pogotowie ratunkowe (999, 112),
- nie skupia się na rozstrzygnięciu, czy to jest psychoza, czy nie – pozostawiamy to lekarzom.

Działania naprawcze:

- jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę – np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany),
- jeżeli uczeń sobie tego nie życzy – nie informować klasy,
- wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określaniu wymagań wobec ucznia,
- konsultować postępowanie z lekarzem oddziałowym, na którym leczy się uczeń, lekarz jednak nie musi udzielić informacji,
- udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP, PZP, przyszpitalnych grupach wsparcia.

Incydent bombowy

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112, powiadomić dyrektora szkoły, który przeprowadza ewakuację i powiadamia odpowiednie służby; w przypadku nieobecności dyrektora nauczyciel prowadzący zajęcia podejmuje działania leżące w gestii dyrektora.

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób,
- pozostawione bez opieki przedmioty, typu: teczki, paczki, pakunki itp.,
- osoby wyglądające na obcokrajowców,
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach, tj. w pobliżu kościołów, synagog, meczetów lub miejsc organizowania imprez masowych i zgromadzeń.

2. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić Dyrektora szkoły.
2. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje Dyrektor lub osoba wskazana przez niego.
3. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

5. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują odpowiednie służby.
6. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.

Złe samopoczucie ucznia lub lekki, niewymagającego interwencji lekarza wypadek (powierzchowne otarcia naskórka, stłuczenia, omdlenia, bóle, itp.):

1. Pracownik Szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia:
  - niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
1. Uczeń zgłasza wypadek nauczycielowi dyżurującemu, wychowawcy, pielęgniarce szkolnej. W razie nieobecności pielęgniarki uczeń zgłasza się do sekretariatu szkoły.
2. Uczeń, który był świadkiem wypadku niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu osobę dorosłą (nauczyciela dyżurującego, pracownika szkoły).
3. Nauczyciel po stwierdzeniu złego samopoczucia ucznia lub lekkiego, niewymagającego interwencji lekarza wypadku (powierzchowne otarcia naskórka, stłuczenia, omdlenia, bóle, itp.) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy.
  - odprowadza samodzielnie ucznia do gabinetu pielęgniarki szkolnej celem udzielenia pierwszej pomocy. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą – prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali ucznia lub innego pracownika szkoły,
  - chorego ucznia do gabinetu lub sekretariatu odprowadza wyznaczony uczeń lub pracownik obsługi szkolnej.
4. **W razie nieobecności pielęgniarki, ucznia należy odprowadzić do sekretariatu szkoły**
  - O zdarzeniu i jego przyczynach należy poinformować dyżurującego dyrektora.
  - O **każdym wypadku** nauczyciel, pod opieką którego przebywał uczeń w chwili wypadku lub pielęgniarka szkolna lub wychowawca, powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia. Fakt ten powiadamiający dokumentuje notatką podając datę i godzinę powiadomienia matki/ojca ucznia o wypadku oraz informacje o ustaleniach z rodzicami.
  - Osoba informująca ustala z rodzicem:
    - potrzebę wezwania pogotowia,
    - potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica,
    - godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia,
    - rodzic odbierający dziecko ze szkoły potwierdza ten fakt na piśmie.
5. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi, nauczyciel natychmiast zabezpiecza je, uniemożliwiając ich dalsze użytkowanie.

6. Osoba udzielająca pierwszej pomocy ma obowiązek upewnić się, czy uczeń nie jest chory na hemofilię lub cukrzycę bądź inną chorobę mogącą w połączeniu z urazem stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia.
7. Pielęgniarka szkolna dokonuje wpisu w dokumentacji gabinetu pielęgniarskiego a nauczyciel sporządza wewnętrzny protokół powypadkowy.

Wypadek wymagający interwencji lekarza

1. Po stwierdzeniu, że wypadek, któremu uległ uczeń, wymaga specjalistycznej pomocy, należy doprowadzić ucznia do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub wezwać ją na miejsce zdarzenia. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą – prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali lub innego pracownika szkoły.
2. W przypadku poważnego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, informując o tym rodziców tak szybko, jak jest to tylko możliwe.
3. W razie nieobecności pielęgniarki szkolnej należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe oraz powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Do czasu przybycia pielęgniarki lub pogotowia ratunkowego osoby mogące udzielić pomocy przedmedycznej powinny podjąć natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
5. Dyrektor szkoły lub jego zastępca powiadamia o wypadku rodziców (opiekunów prawnych) lub prawnych opiekunów ucznia.
6. Każdy w/w wypadek podlega rejestracji i wymaga sporządzenia dokumentacji powypadkowej, w której określa się przebieg wypadku oraz wskazuje osobę (wychowawcę, nauczyciela) bezpośrednio sprawującego opiekę nad uczniem w momencie nieszczęśliwego zdarzenia oraz świadków zdarzenia.
7. Wypadek jest wpisywany do rejestru wypadków.

Wypadek powodujący ciężkie uszkodzenie ciała lub ze wypadek skutkiem śmiertelnym

1. W sytuacji, kiedy nastąpił wypadek zbiorowy lub ciężkie uszkodzenie ciała należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej powinny podjąć natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
3. Dyrektor szkoły, jego zastępca lub pedagog lub psycholog informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych), policję, prokuraturę, PSSE – (sanepid - w przypadku zatrucia), kuratorium oraz organ prowadzący.
4. Do czasu przybycia policji teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.

5. Wypadek jest wpisywany do rejestru wypadków.

Szkolny Program Profilaktyki jest programem otwartym można w nim dokonywać zmian i korekt, które wynikają z bieżących potrzeb szkoły.